

autentično ocjenjivanje

Postupak prikupljanja dokaza i dokumentacije o učenju i razvoju djeteta na načine koji što je najbolje moguće nalikuju "stvarnom životu" (npr. ispit vožnje, izlaganje o nekom "stvarnom problemu" pred drugima). Da bi se mjerio rast i napredak, rad nekog djeteta se uspoređuje s njegovim prijašnjim radom, a ne s radom druge djece. Autentično ocjenjivanje se temelji na onome što dijete stvarno čini u mnogim različitim situacijama kroz čitavu školsku godinu. Autentični rad nije tek puko usvajanje znanja i vještina, već primjena istih. U autentično ocjenjivanje uključena su i djeca. Ono je odraz najboljih aktivnosti nastavne prakse.

evaluacija

Prosudivanje o kvaliteti i vrijednosti nekog odgovora, proizvoda ili izvedbe koje se temelji na ustanovljenim kriterijima. Evaluacije se često temelje na više izvora informacija. Pojmovi "evaluacija" i "ocjenjivanje" se često koriste kao sinonimi.

kriteriji

Dimenzije ili karakteristike standarda koje se koriste u procjenjivanju dječjeg rada. U kombinaciji s ljestvicom i opisima izvedbi, ovi elementi, koji se vrednuju u izvedbi učenika, postaju rubrike ili smjernice za bodovanje koje se koristi u ocjenjivanju. Smjernice za bodovanje utjelovljuju i izražavaju kriterije. Na primjer, kriteriji za dobro čitanje mogli bi uključivati karakteristike kao što su točnost, fleksibilnost, povezivanje unutar jednog teksta ili povezivanje različitih tekstova, te povezivanje s osobnim iskustvom. Ovi bi kriteriji bili izraženi u rubrikama (jasni opisi), a rubrike korištene za ocjenu vještine čitanja. Radovi ili izvedbe koji služe kao mjerilo mogu se koristiti da se odredi svaki stupanj umještosti u smjernicama za bodovanje.

kurikulum temeljen na standardima

Kurikulum izrađen na standardima. Kumulativno, kroz iskustva učenja i nastavne jedinice, kao i kroz ocjenjivanje koje ih prati, svoj je djeci omogućeno doseći i pokazati znanje i vještine propisane u standardima.

mapa

Svrhovita, cjelovita zbirka dječjih radova koji pokazuju trud, napredak ili postignuća u jednom ili više područja. Korist za nastavu i praćenje i ocjenjivanje je veća kada djeca sama biraju radove koje žele staviti u svoju mapu. Tako

se potiče samokritičnost, a i kriteriji za uspješnost su jasni.

mjerilo

Aktualan primjer rada nekog djeteta koji služi za tumačenje standarda izvedbe za određeni uzrast, razred ili stupanj razvoja. Mjerilo se može odnositi na uzorke dječjih radova koji predstavljaju odličnu ili zadovoljavajuću izvedbu. Mjerilo se također može odnositi na dostižne ciljeve za različite uzraste ili razrede. Mjerilo je sinonim za uporište.

ocjenjivanje izvedbe

Izravno promatranje i osuđivanje rezultata i izvedbe djece. Kvalitetno ocjenjivanje izvedbe ima unaprijed određene kriterije izvedbe. U ocjenjivanju temeljenom na standardima, ovi su kriteriji uzeti izravno iz standarda.

ocjenjivanje na temelju kriterija

Ocjenjivanje koje se vrši uspoređivanjem izvedbe nekog učenika s opisom željene izvedbe. Na primjer: *Otipkala je 55 riječi u minuti bez pogreške, a kriterij je 40 riječi u minuti s najviše dvije pogreške*. Sve ocjene temeljene na standardima su ujedno ocjene na osnovi kriterija, no nisu sve ocjene na osnovi kriterija ujedno i ocjene temeljene na standardima. Ocjene na osnovi kriterija valja razlikovati od ocjena na osnovi norme.

ocjenjivanje na temelju norme

Ocjenjivanje izvedbe pojedinog djeteta ili grupe uspoređivanjem s drugim djetetom ili grupom na način da se izvedba rasporedi po krivulji na kojoj ne mogu svi biti na najvišoj razini. Na primjer: *Otkucala je bolje od 80 posto svojih kolega*. Ovu vrstu ocjene valja razlikovati od ocjenjivanja na osnovi kriterija.

ocjenjivanje temeljeno na standardima

Ocjenjivanje na osnovi kriterija u kojem su kriteriji uzeti izravno iz standarda.

plan djelovanja program vrtića/škole za poboljšanje izvedbe djece. Uključuje analizu relevantnih podataka, identifikaciju potreba, jasne ciljeve, zadatke, uloge i odgovornosti.

plan ocjenjivanja skup odabranih postupaka za procjenjivanje učenja sukladan postavljenim standardima i kriterijima.

podaci

Zabilješke i izvješća o formalnim i neformalnim promatranjima, iskustvima i događajima. Podaci su činjenice ili brojevi na osnovu kojih se mogu izvlačiti zaključci. Podaci postaju informacije kada ih se koristi, na primjer za planiranje ili donošenje odluka.

pokazatelj

Mjera koja opisuje izvedbu povezanu sa standardima i drugim aspektima odgojno-obrazovnog sustava. Pokazatelj mora imati opću, dogovorenu i konzistentnu definiciju, te referentnu točku ili standard u skladu s kojim se prosuđuje izvedba. Pokazatelj mora udovoljavati formalnim standardima kvalitete kao što su valjanost (mjeri upravo ono što je određeno da mjeri) i pouzdanost (mjeri dosljedno).

poteškoće

(definicija djeteta s poteškoćama) Dijete koje, mjereno prikladnim dijagnostičkim instrumentima i postupcima, zaostaje u razvoju u jednom ili više sljedećih područja: fizički razvoj, kognitivni razvoj, razvoj komuniciranja, socijalni ili emocionalni razvoj ili razvoj prilagođavanja

pouzdanost

stupanj do kojeg su rezultati neke procjene pouzdani i luče postojeane rezultate. Pouzdanost je indikacija dosljednosti bodova kod različitih ocjenjivača, kroz vrijeme, ili kroz različite zadatke koji mjere istu stvar. Procjena se smatra pouzdanom u onoj mjeri koliko isti odgovori bivaju ocijenjeni istim bodovima, bez obzira kada se vrši ocjenjivanje i tko boduje. Pouzdanost je statistički termin koji definira do koje mjere su pogreške u mjerenju odsutne iz nekog instrumenta za ocjenjivanje. Za ustanovljavanje pouzdanosti posebno je bitno da su:

- kriteriji jasni, da se ne preklapaju, te da se uzimaju izravno iz standarda
- na ljestvici jasno definirane razlike među razinama
- opisi izvedbe određeni, vidljivi i mogu se dokumentirati.
- uzorci dječjih radova jasno predočavaju razine dostignuća.
- postoje dokazi o dosljednosti prosudbe, kroz vrijeme i s obzirom na djecu.

povećani rad

Odnosi se na izvedbu koja se odvija kroz jedno dulje vrijeme i na koju se obično vraća nekoliko puta, a završava poboljšanom ili konačnom verzijom. Rješavanje problema koji su uistinu "zamršeni" mora trajati duže.

praćenje i ocjenjivanje Postupak kvantificiranja, opisivanja, prikupljanja podataka o, ili davanja povratnih informacija o radu i rezultatima djece. Rezultati praćenja i ocjenjivanja koriste se za identificiranje elemenata nastavne prakse koje treba poboljšati, da bi se odredilo po kojim se pitanjima odgajatelj/učitelj treba dalje usavršavati, te da bi se nabavili novi ili različiti radni materijali za učenike.

praćenje i ocjenjivanje grupe/razreda

Evalucije koje su trajne i važne za neposredno učenje. Ocjenjivanje grupe/razreda je utkano u aktivnosti učenja i poučavanja i sastavni je dio nastave.

predrasuda

Korištenje rječnika, postupaka, ili struktura koje imaju drukčije značenje, koje su emocionalno nabijene, koje pojačavaju stereotipe ili ne obuhvaćaju cijeli raspon za rase, spolove, etnicitet, dob, seksualnu orijentaciju, fizička i mentalna stanja.

prilike za učenje

Preporučena praksa kojom se svoj djeci omogućava da postignu standarde. Prisutne su u pristupu, nastavi, praćenju i ocjenjivanju, povezanosti, te najboljim postupcima u području znanja. Predstavlja područja na koja odgajatelj/učitelji mogu utjecati a podržana su i aktualnim istraživanjima i najboljom nastavnom praksom.

rubrika

Skup parametara za bodovanje ili ocjenjivanje izvedbe zadataka. Dobre rubrike sastoje se od fiksirane mjerne ljestvice (npr. od 4 točke), skupa jasnih kriterija, opisa izvedbi za svaki kriterij na svakoj točki ljestvice, te uzoraka odgovora (uporišta) koji ilustriraju različite razine izvedbe.

sravnjivanje

Izravnost veze između standarda, lokalnog kurikula, nastavnih materijala i metoda, i procjenjivanja.

standardi

Formulacije onih temeljnih znanja i vještina koje bi trebalo učiti, odnosno poučavati, u vrtiću/školi. Temeljno znanje je ono što bi djeca trebala znati. Ono uključuje najvažnije i trajne ideje, pitanja, dileme, načela i pojmove nastavnih predmeta. Temeljne vještine su one što bi djeca trebala moći učiniti. Vještine su načini razmišljanja, rada, komuniciranja i istraživanja. Standardi također formuliraju uspješna ponašanja i stavove u i izvan vrtića/škole. Oni uključuju (ali se ne ograničavaju samo na to) pribavljanje dokaza kojima se potkrepljuju tvrdnje te razvijanje plodnih i uspješnih međuljudskih odnosa.

standard izvedbe

Ustanovljeni nivo postignuća, kvaliteta izvedbe, ili stupanj umještosti vezan za neki standard. Utvrđuje se na temelju višestrukih izvedbi. Standard izvedbe obično određuje grupa stručnjaka na osnovu standarda, podataka o izvedbi djeteta, znanja o sposobnostima djece, te namjeni korištenja rezultata.

svi učenici

Populacija na koju su primjenjivi standardi. Mali postotak učenika ne može udovoljiti standardima zbog vrlo ozbiljnih poteškoća (npr. učenik srednje škole koji funkcionira na razini predškolskog djeteta). Prilagodbe za takve učenike trebalo bi posebno razraditi u njihovim individu-aliziranim odgojno-obrazovnim programima u duhu i kontekstu standarda. Pojam svi učenici odnosi se na:

- Učenike kojima je na bilo koji način bilo uskraćeno da se obrazuju, kao i na one kojima nije.
- Učenike oba spola.
- Učenike, pripadnike rasnih ili etničkih manjina, kao i većina.
- Učenike koji dolaze iz društveno-ekonomskih zaknutih slojeva, kao i na one iz bogatih.
- Učenike koji nisu bili uspješni u školi, kao i na one koji su imali uspjeha.

(prilagođeno prema National Council of Teachers of Mathematics, 1989)

umještost

Posjedovanje ili pokazivanje očekivanog stupnja znanja ili vještina u nekom određenom području.

valjanost

Mjera koja pokazuje je li neko ocjenjivanje uistinu mjeri ono što je i zamišljeno da mjeri. Na primjer, valjano ocjenjivanje rješavanja matematičkog problemskog zadatka bilo bi mjeriti djetetove sposobnosti da riješi problem, a ne samo njegove sposobnosti da zadatak pročita.

zadaci otvorenog tipa

Zadatak koji nema samo jedan točan odgovor. Zadaci otvorenog tipa se koriste da bi se utvrdilo kako djeca koriste ono što znaju, kako iskazuju vještine ili procese, kako verbaliziraju ono što razumiju, ili kako primjenjuju svoja znanja u nekoj novoj, drukčijoj situaciji.

zadaci zatvorenog tipa

Zadaci koji imaju jedan pravilan ili najbolji odgovor. Zadake zatvorenog tipa valjalo bi koristiti samo kod ocjenjivanja specifičnog znanja ili informacija koje su djeca usvojila.

zadatak

Aktivnost, vježba ili problem koji je zadan djeci da ga obave odnosno riješe. Najbolji su oni zadaci koji rezultiraju višestrukim odgovorima na netrivialno pitanje ili problem, a srađeni su s jednim ili više standarda. Na primjer, djeca pišu esej, osmišljaju eksperiment ili rješavaju neki matematički zadatak.